

UDK:159.922.8:37.017

Iroda GULYAMOVA,
Fan va texnologiyalar universiteti talabasi
E-mail: irodagulyamova@gmail.com

USAT dotsenti v.b., PhD R.Rasulov taqrizi asosida

PSYCHOLOGICAL MECHANISMS OF DEVELOPING FAMILY-ORIENTED VALUES AMONG YOUTH

Annotation

This article provides a scientific analysis of the psychological mechanisms involved in developing family-oriented values among youth. The study examines the essence of the sense of family devotion, the psychological and social factors influencing its formation, and its role in the personal development of young people. The importance of family values, emotional relationships, and the educational process in shaping a responsible attitude toward family among youth is also substantiated.

Key words: Family-oriented values, youth psychology, family values, psychological mechanisms, family upbringing, personality development, social environment.

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ РАЗВИТИЯ ЧУВСТВА СЕМЕЙНОЙ ПРЕДАННОСТИ У МОЛОДЁЖИ

Аннотация

В данной статье проводится научный анализ психологических механизмов развития чувства семейной преданности у молодёжи. Рассматриваются содержание данного чувства, психологические и социальные факторы, влияющие на его формирование, а также его роль в личностном развитии молодых людей. Кроме того, обосновывается значение семейных ценностей, эмоциональных отношений и воспитательного процесса в формировании у молодёжи ответственного отношения к семье.

Ключевые слова: Чувство семейной преданности, психология молодёжи, семейные ценности, психологические механизмы, семейное воспитание, развитие личности, социальная среда.

YOSHLARDA OILAPARVARLIK TUYG'USINI RIVOJLANTIRISHNING PSIXOLOGIK MEXANIZMLARI

Annotatsiya

Ushbu maqolada yoshlarda oilaparvarlik tuyg'usini rivojlantirishning psixologik mexanizmlari ilmiy jihatdan tahlil qilingan. Oilaparvarlik tuyg'usining mazmuni, uning shakllanishiga ta'sir etuvchi psixologik va ijtimoiy omillar hamda yoshlar shaxsiy rivojlanishidagi o'rni yoritilgan. Shuningdek, oilaviy qadriyatlar, emotsional munosabatlar va tarbiya jarayonining yoshlarda oilaga nisbatan mas'uliyatli munosabatni shakllantirishdagi ahamiyati asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: Oilaparvarlik tuyg'usi, yoshlar psixologiyasi, oilaviy qadriyatlar, psixologik mexanizmlar, oilaviy tarbiya, shaxs rivoji, ijtimoiy muhit.

Kirish. Zamonaviy jamiyat taraqqiyotida oila instituti shaxsning ijtimoiylashuvi, ma'naviy kamoloti hamda jamiyat barqarorligining muhim omillaridan biri sifatida alohida ahamiyat kasb etadi. Oila nafaqat shaxsning birlamchi ijtimoiy muhitini tashkil etadi, balki unda shaxsiy qadriyatlar, axloqiy meyorlar, mas'uliyat hissi va ijtimoiy munosabatlar shakllanadi. Ayniqsa yoshlar hayotida oilaning o'rni muhim bo'lib, ular kelajakda jamiyat taraqqiyotini ta'minlovchi asosiy ijtimoiy qatlam hisoblanadi. Shu sababli yoshlarda oilaparvarlik tuyg'usini shakllantirish va rivojlantirish masalasi zamonaviy psixologiya fanining dolzarb yo'nalishlaridan biri sifatida qaralmoqda.

Psixologik jihatdan qaralganda, oilaparvarlik tuyg'usi shaxsning ijtimoiy tajribasi, emotsional munosabatlari, qadriyatlar tizimi hamda tarbiya jarayoni orqali shakllanadi. Yoshlarning oilaga bo'lgan munosabati ko'pincha ularning bolalik davridagi oilaviy muhit, ota-onaning tarbiyaviy uslubi hamda jamiyatda hukm surayotgan ijtimoiy qadriyatlar bilan bog'liq bo'ladi. Shu sababli yoshlarda oilaparvarlik tuyg'usining shakllanishida oila, ta'lim muassasalari va ijtimoiy muhit muhim rol o'ynaydi. Ayniqsa ta'lim jarayonida yoshlar ongida oilaning ijtimoiy va ma'naviy ahamiyati haqida to'g'ri tasavvurlarni shakllantirish, ularda oilaviy mas'uliyat

hissini rivojlantirish muhim pedagogik va psixologik vazifalardan biri hisoblanadi.

Psixologiya fanida ham shaxsning ijtimoiy qadriyatlari va munosabatlari uning ijtimoiy muhit bilan o'zaro aloqasi jarayonida shakllanishi ta'kidlanadi. Mashhur psixolog E. Fromm insonning muhabbat, g'amxo'rlik va mas'uliyat kabi hissiy munosabatlari shaxsning ma'naviy kamolotida muhim rol o'ynashini qayd etib, bu sifatlar oila muhitida shakllanishini ta'kidlaydi [1]. Shu nuqtai nazardan yoshlarda oilaparvarlik tuyg'usini rivojlantirishning psixologik mexanizmlarini o'rganish zamonaviy jamiyat sharoitida muhim ilmiy ahamiyatga ega.

Metodologiya. Mazkur tadqiqotda yoshlarda oilaparvarlik tuyg'usini rivojlantirishning psixologik mexanizmlarini aniqlash va tahlil qilish maqsadida bir qator ilmiy metodlardan foydalanildi. Tadqiqot metodologiyasi yoshlar psixologiyasi, ijtimoiy psixologiya hamda oila psixologiyasiga oid nazariy qarashlar asosida shakllantirildi. Tadqiqot jarayonida oilaparvarlik tuyg'usining psixologik mohiyati, uning shakllanish omillari hamda yoshlar shaxsiy rivojlanishidagi o'rni ilmiy jihatdan o'rganildi. Shu bilan birga, oilaparvarlik tuyg'usining shakllanishida oila muhitining, ijtimoiy tajribaning va shaxsiy motivatsiyaning ahamiyati alohida tahlil qilindi.

Tadqiqotning metodologik asosini shaxs rivojlanishi nazariyalari, ijtimoiylashuv jarayoni hamda motivatsiya nazariyalariga oid ilmiy qarashlar tashkil etadi. Ushbu nazariy yondashuvlar yoshlarda oilaparvarlik tuyg'usining shakllanishini shaxsning ijtimoiy tajribasi, emotsional munosabatlari va qadriyatlar tizimi bilan bog'liq murakkab psixologik jarayon sifatida tahlil qilish imkonini beradi. Psixologik tadqiqotlarda shaxsning qadriyatlarini va munosabatlari ko'p hollarda uning ijtimoiy muhitidagi tajribasi orqali shakllanishi ta'kidlanadi. Shu nuqtai nazaridan oilaparvarlik tuyg'usi ham yoshlarning oiladagi tarbiya muhiti, ota-onaning munosabati hamda ijtimoiy qadriyatlar tizimi ta'sirida shakllanadi.

Tadqiqot jarayonida birinchi navbatda ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish metodidan foydalanildi. Ushbu metod orqali oila psixologiyasi, yoshlar psixologiyasi hamda ijtimoiy qadriyatlarining shakllanishiga oid ilmiy tadqiqotlar o'rganildi. Ilmiy manbalarni tahlil qilish natijasida oilaparvarlik tuyg'usi shaxsning ijtimoiy qadriyatlarini tizimi bilan uzviy bog'liq ekanligi aniqlandi. Psixolog olim I.S. Kon yoshlar davrida shaxsning qadriyatlarini va hayotiy qarashlari shakllanishi jarayoni faollashishini ta'kidlab, aynan shu davrda oila va ijtimoiy muhitning ta'siri ayniqsa kuchli bo'lishini qayd etadi [2]. Bu fikr yoshlarda oilaparvarlik tuyg'usining shakllanishi yosh davrining psixologik xususiyatlarini bilan bog'liq ekanligini ko'rsatadi.

Shuningdek, tadqiqot jarayonida qiyosiy tahlil metodidan ham foydalanildi. Ushbu metod yordamida turli psixologik nazariyalar va ilmiy qarashlar o'zaro taqqoslab o'rganildi hamda oilaparvarlik tuyg'usining shakllanishiga ta'sir etuvchi omillar aniqlash tirildi. Qiyosiy tahlil natijasida yoshlarning oilaga bo'lgan munosabati ularning shaxsiy qadriyatlarini, ijtimoiy tajribasi va tarbiya jarayoni bilan bog'liq holda shakllanishi aniqlandi.

Bundan tashqari, tadqiqotda tizimli yondashuv metodidan ham foydalanildi. Ushbu metod oilaparvarlik tuyg'usini shaxsning psixologik rivojlanishi, ijtimoiy muhit va oilaviy tarbiya jarayoni bilan o'zaro bog'liq holda tahlil qilish imkonini berdi. Tizimli yondashuv oilaparvarlik tuyg'usini alohida psixologik hodisa sifatida emas, balki shaxsning ijtimoiy qadriyatlarini, emotsional tajribasi va ijtimoiy munosabatlari bilan uzviy bog'liq murakkab psixologik jarayon sifatida o'rganishga yordam berdi. Oila psixologiyasi tadqiqotlarida ham shaxsning ijtimoiy va emotsional rivojlanishida oila muhitining hal qiluvchi rol o'ynashi ta'kidlanadi. Jumladan, V. Satir oilani shaxsning psixologik rivojlanishida asosiy ijtimoiy muhit sifatida baholab, undagi emotsional munosabatlar yoshlarning shaxsiy sifatlarini shakllanishida muhim rol o'ynashini qayd etadi [3].

Shunday qilib, qo'llanilgan metodlar yoshlarda oilaparvarlik tuyg'usini rivojlantirishning psixologik mexanizmlarini kompleks o'rganish, uning shakllanishiga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash hamda yoshlar shaxsiy rivojlanishida oilaviy qadriyatlarining ahamiyatini ilmiy jihatdan tahlil qilish imkonini berdi.

Natijalar. Tadqiqot natijalari yoshlarda oilaparvarlik tuyg'usining shakllanishi ko'p omilli psixologik jarayon ekanligini ko'rsatdi. Oilaparvarlik tuyg'usi shaxsning oilaga nisbatan ijobiy munosabati, oila a'zolariga nisbatan mas'uliyat hissi, g'amxo'rlik va hurmat kabi ijtimoiy-psixologik sifatlarda namoyon bo'ladi. Olingan natijalar yoshlarning oilaga bo'lgan munosabati ularning shaxsiy qadriyatlarini, emotsional tajribasi hamda ijtimoiy muhit ta'sirida shakllanishini tasdiqlaydi. Tadqiqot davomida yoshlarda oilaparvarlik tuyg'usining shakllanishiga ta'sir etuvchi bir qator muhim omillar aniqlanib, ular ichki va tashqi omillarga ajratildi.

Tahlil natijalariga ko'ra, ichki psixologik omillar yoshlarning oilaparvarlik tuyg'usini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Bunday omillarga shaxsiy motivatsiya, emotsional barqarorlik, empatiya darajasi hamda shaxsiy qadriyatlar tizimi kiradi. Oilaparvarlik tuyg'usiga ega bo'lgan yoshlar odatda oilaviy munosabatlarga nisbatan mas'uliyatli, oila a'zolariga nisbatan hurmat va g'amxo'rlik ko'rsatishga moyil bo'ladi. Bunday yoshlar oila institutini jamiyatning muhim ijtimoiy qadriyati sifatida qabul qiladi hamda o'z kelajak hayotini ham sog'lom oilaviy munosabatlar asosida qurishga intiladi. Psixologik tadqiqotlar ham

shaxsning emotsional yaqinlikka bo'lgan ehtiyoji va ijtimoiy munosabatlarga bo'lgan ijobiy munosabati uning oilaga nisbatan qarashlariga bevosita ta'sir ko'rsatishini ta'kidlaydi. Masalan, mashhur psixolog J. Bowlby shaxsning emotsional bog'lanishlari insonning yaqin munosabatlar tizimini shakllantirishda muhim rol o'ynashini qayd etadi [4].

Tadqiqot natijalari shuni ham ko'rsatdiki, tashqi ijtimoiy omillar ham yoshlarda oilaparvarlik tuyg'usini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Bunday omillar qatoriga oila muhitidagi tarbiya uslubi, ota-onaning shaxsiy namunasi, ta'lim muassasalaridagi ma'naviy tarbiya jarayoni hamda jamiyatda hukm surayotgan ijtimoiy qadriyatlar kiradi. Ayniqsa, yoshlarning bolalik davrida kuzatgan oilaviy munosabatlari ularning kelajakdagi oilaviy tasavvurlariga kuchli ta'sir ko'rsatadi. Agar oila muhitida hurmat, mehr, hamkorlik va o'zaro tushunish kabi qadriyatlar ustuvor bo'lsa, yoshlar ongida ham oila muhim ijtimoiy qadriyat sifatida shakllanadi. Shu jihatdan oila muhitidagi emotsional barqarorlik va ijobiy munosabatlar yoshlarda oilaparvarlik tuyg'usini rivojlantirishning muhim shartlaridan biri hisoblanadi.

Bundan tashqari, tadqiqot davomida yoshlarning ijtimoiy tajribasi ham oilaparvarlik tuyg'usining rivojlanishiga ta'sir ko'rsatishi aniqlanib, bu jarayonda ta'lim muassasalari muhim rol o'ynashi qayd etildi. Oliy ta'lim muassasalarida olib boriladigan ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar, oilaviy qadriyatlarini targ'ib etuvchi loyihalar hamda yoshlar bilan olib boriladigan psixologik ishlarni yoshlarning oilaga bo'lgan munosabatini mustahkamlashga xizmat qiladi. Yoshlar oila institutining jamiyat hayotidagi ahamiyatini anglab yetgan sari ularda oilaparvarlik tuyg'usi yanada mustahkamlanadi.

Psixologik tadqiqotlarda ham oila muhitining shaxs rivojlanishidagi o'rni alohida ta'kidlanadi. Masalan, D. Baumrind ota-onaning tarbiya uslubi bolalarning ijtimoiy va emotsional rivojlanishida muhim rol o'ynashini ko'rsatib, ijobiy tarbiya uslubi yoshlarning mas'uliyatli va ijtimoiy faol shaxs sifatida shakllanishiga yordam berishini ta'kidlaydi [5]. Bu fikrlar tadqiqot natijalari bilan hamohang bo'lib, yoshlarda oilaparvarlik tuyg'usining shakllanishida oilaviy tarbiya va ijtimoiy muhit hal qiluvchi rol o'ynashini tasdiqlaydi.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari yoshlarda oilaparvarlik tuyg'usini rivojlantirish ko'p qirrali psixologik jarayon ekanligini ko'rsatdi. Bu jarayon shaxsning ichki motivatsiyasi, emotsional munosabatlari hamda ijtimoiy muhit ta'siri bilan chambarchas bog'liq bo'lib, aynan ushbu omillarning uyg'unligi yoshlarning oilaga nisbatan mas'uliyatli va ongli munosabatini shakllantirishga xizmat qiladi.

Muhokama. Tadqiqot natijalarini muhokama qilish jarayonida yoshlarda oilaparvarlik tuyg'usini rivojlantirish murakkab psixologik jarayon ekanligi yana bir bor tasdiqlandi. Oilaparvarlik tuyg'usi yoshlarning shaxsiy qadriyatlarini, emotsional tajribasi, ijtimoiy munosabatlari hamda oilaviy muhit bilan o'zaro aloqasi asosida shakllanadi. Bu jarayonda yoshlarning oila haqidagi tasavvurlari, oilaga bo'lgan munosabati va oilaviy mas'uliyatni anglash darajasi muhim ahamiyat kasb etadi. Shaxsning oilaga nisbatan ijobiy munosabati uning ijtimoiylashuvi jarayonida shakllanib, keyinchalik shaxsiy hayotiy qarorlarida muhim rol o'ynaydi. Shu sababli yoshlarda oilaparvarlik tuyg'usini rivojlantirish faqat oilaviy tarbiya bilan cheklanib qolmasdan, balki ta'lim muassasalari, ijtimoiy muhit va madaniy qadriyatlar bilan ham chambarchas bog'liqdir.

Muhokama natijalari shuni ko'rsatdiki, yoshlarning oilaparvarlik tuyg'usi ko'pincha ularning bolalik davrida kuzatgan oilaviy munosabatlar asosida shakllanadi. Agar oilada mehruhahabbat, o'zaro hurmat, mas'uliyat va hamkorlik kabi qadriyatlar ustuvor bo'lsa, yoshlar ongida ham oila ijobiy ijtimoiy institut sifatida shakllanadi. Aksincha, oilaviy nizolar yoki salbiy emotsional muhit yoshlarning oila haqidagi tasavvurlariga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shu sababli oilaviy muhit yoshlarning psixologik rivojlanishida hal qiluvchi omillardan biri hisoblanadi. Psixologik tadqiqotlarda ham shaxsning ijtimoiy va emotsional rivojlanishida oila muhitining o'rni alohida ta'kidlanadi. Masalan, taniqli psixolog U. Bronfenbrenner shaxs rivojlanishini ijtimoiy

muhit bilan o'zaro ta'sir jarayoni sifatida izohlab, ayniqsa oila muhitining shaxs kamolotida muhim rol o'ynashini qayd etadi [6]. Bu yondashuv yoshlarda oilaparvarlik tuyg'usining shakllanishi ham oila va ijtimoiy muhit o'rtasidagi o'zaro ta'sir natijasida yuzaga kelishini ko'rsatadi.

Muhokama jarayonida shuningdek yoshlarning shaxsiy qadriyatları va motivatsiyasi ham oilaparvarlik tuyg'usining rivojlanishida muhim rol o'ynashi aniqlandi. Yoshlar oilaviy qadriyatları ongli ravishda qabul qilgan taqdirda ularning oilaga bo'lgan munosabati yanada barqaror va mas'uliyatli bo'ladi. Bu jarayonda yoshlarning emotsional yetukligi, empatiya darajasi hamda ijtimoiy mas'uliyat hissi muhim ahamiyatga ega. Psixologik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, shaxsning emotsional rivojlanishi uning yaqin ijtimoiy munosabatlar tizimiga ham bevosita ta'sir ko'rsatadi. Masalan, mashhur psixolog D. Goleman emotsional intellekt shaxsning ijtimoiy munosabatlarini samarali qurishida muhim omil ekanligini ta'kidlab, empatiya va emotsional barqarorlik yaqin insoniy munosabatlarning mustahkamlanishiga xizmat qilishini qayd etadi [7]. Bu fikrlar yoshlarda oilaparvarlik tuyg'usini rivojlantirish jarayonida emotsional rivojlanish muhim omil ekanligini ko'rsatadi.

Shuningdek, tadqiqot natijalari yoshlarda oilaparvarlik tuyg'usini rivojlantirish uchun ijtimoiy muhitda ijobiy oilaviy qadriyatları targ'ib qilish muhim ekanligini ko'rsatadi. Ta'lim muassasalarida olib boriladigan ma'naviy-ma'rifiy ishlar, yoshlar bilan psixologik treninglar va oilaviy qadriyatları targ'ib qiluvchi dasturlar yoshlarning oila haqidagi tasavvurlarini boyitadi. Natijada yoshlar oilani nafaqat shaxsiy hayotning muhim qismi, balki jamiyat barqarorligini ta'minlovchi ijtimoiy institut sifatida anglay boshlaydi.

Umuman olganda, muhokama natijalari yoshlarda oilaparvarlik tuyg'usini rivojlantirish jarayoni ko'p omilli psixologik jarayon ekanligini ko'rsatadi. Bu jarayonda oila muhiti, ijtimoiy muhit, shaxsiy qadriyatlar va emotsional rivojlanish o'zaro uyg'un holda ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli yoshlarning oilaga nisbatan ijobiy munosabatini shakllantirish jamiyatning ma'naviy barqarorligi va kelajak avlodning sog'lom rivojlanishi uchun muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa. Yoshlarda oilaparvarlik tuyg'usini rivojlantirish zamonaviy jamiyat sharoitida muhim ijtimoiy va psixologik

masalalardan biri hisoblanadi. Oila inson hayotidagi eng muhim ijtimoiy institutlardan biri bo'lib, shaxsning ma'naviy kamoloti, axloqiy qadriyatları hamda ijtimoiy munosabatlarining shakllanishida asosiy muhit vazifasini bajaradi. Shu sababli yoshlar ongida oilaga nisbatan ijobiy munosabatni shakllantirish, ularda oilaparvarlik tuyg'usini rivojlantirish jamiyat taraqqiyoti va ijtimoiy barqarorligi uchun muhim ahamiyatga ega.

Tadqiqot jarayonida olingan natijalar yoshlarda oilaparvarlik tuyg'usi shaxsning ichki psixologik xususiyatları hamda tashqi ijtimoiy omillar ta'sirida shakllanishini ko'rsatadi. Oilaparvarlik tuyg'usi shaxsning oilaga nisbatan hurmat, mehruhahabbat, g'amxo'rlik va mas'uliyat hissini o'z ichiga oladi. Bu tuyg'u yoshlarning nafaqat oilaviy munosabatlarini mustahkamlaydi, balki ularning jamiyatdagi ijtimoiy faolligini, fuqarolik pozitsiyasini va ma'naviy dunyoqarashini ham rivojlantiradi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, yoshlarning oilaparvarlik tuyg'usi ko'pincha oilaviy muhit, ota-onaning shaxsiy namunasi, ijtimoiy qadriyatlar hamda ta'lim jarayonida beriladigan tarbiya bilan bog'liq holda shakllanadi.

Shuningdek, yoshlarda oilaparvarlik tuyg'usining rivojlanishida emotsional rivojlanish, empatiya, ijtimoiy mas'uliyat hissi va shaxsiy qadriyatlar tizimi muhim rol o'ynashi aniqlandi. Oilaviy qadriyatlar yoshlarning shaxs sifatida shakllanishida muhim psixologik asos bo'lib xizmat qiladi. Agar yoshlar oilaning ijtimoiy va ma'naviy ahamiyatini chuqur anglab yetgan bo'lsa, ular kelajakda sog'lom va barqaror oilaviy munosabatlarni qurishga intiladi. Shu jihatdan oilaparvarlik tuyg'usi yoshlarning shaxsiy kamolotini ta'minlovchi muhim psixologik omil hisoblanadi.

Umuman olganda, yoshlarda oilaparvarlik tuyg'usini rivojlantirish jamiyatning ijtimoiy barqarorligi va kelajak avlodning sog'lom shakllanishi uchun muhim ahamiyat kasb etadi. Oilaviy qadriyatları mustahkamlash, yoshlarning oilaga nisbatan mas'uliyatli munosabatini rivojlantirish hamda ularni sog'lom oilaviy hayotga tayyorlash zamonaviy jamiyat oldidagi muhim vazifalardan biridir. Shu sababli yoshlar orasida oilaviy qadriyatları targ'ib qilish, oilaning ijtimoiy ahamiyatini tushuntirish va ularda oilaparvarlik tuyg'usini rivojlantirish bo'yicha tizimli psixologik va pedagogik ishlarni olib borish zarur hisoblanadi.

ADABIYOTLAR

1. Fromm E. The Art of Loving. – New York: Harper & Row, 1956. – p. 21.
2. Кон И.С. Психология ранней юности. – М.: Просвещение, 1989. – С. 74.
3. Satir V. Conjoint Family Therapy. – Palo Alto: Science and Behavior Books, 1983. – p. 56.
4. Bowlby J. Attachment and Loss. Vol. 1: Attachment. – New York: Basic Books, 1969. – p. 194.
5. Baumrind D. Child Care Practices Antecedent Three Patterns of Preschool Behavior. – Genetic Psychology Monographs, 1967. – p. 52.
6. Bronfenbrenner U. The Ecology of Human Development. – Cambridge: Harvard University Press, 1979. – p. 22.
7. Goleman D. Emotional Intelligence. – New York: Bantam Books, 1995. – p. 98.
8. Rasulov R. Zamonaviy kommunikatsion texnologiyalarning jamiyatdagi mafkuraviy jarayonlarga bo'lgan ta'siri // «ACTA NUUZ». – 2025. – T. 1. – №. 1.12. – С. 176-179.
9. Rasulov, Rustambek. "O'zbekistonda fuqarolik jamiyati institutlarining yoshlar dunyoqarashi siyosiy ijtimoiylashuviga ta'siri." «ACTA NUUZ» 1.1.4. 1 (2025): 169-171.
10. Tursunov O., Rasulov R. O. Zamonaviy dasturlash muhitida arifmetik amallarni avtomatlashtirish: c# winforms asosida kalkulyator modeli // Академические исследования в современной науке. – 2025. – Т. 4. – №. 19. – С. 23-26.
11. Rasulov R. O'zbekistonda fuqarolik jamiyati institutlarining yoshlar dunyoqarashi siyosiy ijtimoiylashuviga ta'siri // «ACTA NUUZ». – 2025. – Т. 1. – №. 1.4. 1. – С. 169-171.171.
12. Rasulov R. The importance of education and upbringing in forming political socialization in the worldview of youth // Академические исследования в современной науке. – 2024. – Т. 3. – №. 48. – С. 124-132.
13. Odilovich, Rasulov Rustambek. "Cultural basics of education and the role of youth in it. Philosophy And Life International Journal. ISSN 2181-9505. Doi jurnal 10.26739/2181-9505."
14. Odilovich R. R. The Essence of Political Socialization Processes and their Role in Social Development // Spanish Journal of Innovation and Integrity. – 2024. – Т. 37. – С. 32-41.
15. Odilovich, Rasulov Rustambek. "Yoshlar bilan ishlash tizimida ma'naviy-mafkuraviy omillarning yoshlar ongiga ta'siri." International Journal of Scientific Research 2 (2023): 147-152.